

ДИНАМІКА ВАГОВОГО РОСТУ ТЕЛИЦЬ ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ГЕНОТИПУ

О. В. Малиновська
 Olya_rogalya@ukr.net

Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця НААН,
 с. Чубинське, Бориспільський р-н., Київська обл., Україна

Одним із головних завдань науковців та практиків тваринництва є спрямоване вирощування ремонтного молодняку на основі врахування закономірностей його росту і розвитку. Практичний досвід молочного скотарства свідчить, що інтенсивний ріст і розвиток молочних телиць впливає на формування бажаного типу будови тіла в дорослому віці, а це є запорукою наступної молочної продуктивності корів, їх міцного здоров'я та подовженої тривалості продуктивного використання. Відомо, що інтенсивність росту телиць залежить від різних чинників, зокрема і від їх генотипу. З огляду на зазначене, метою наших досліджень було вивчити динаміку живої маси телиць української червоно-рябої молочної породи та їх помісей з джерсеями.

Дослідження провели в ФГ «Агротем» Пустомитівського р-ну Львівської обл. Для цього було сформовано 3 групи тварин по 15 голів у кожній: I група — телиці української червоно-рябої молочної породи (УЧЕРМ); II група — телиці з часткою спадковості джерсеїв 50 %; III група — телиці з часткою спадковості джерсеїв 75 %. Піддослідні тварини перебували в однакових умовах догляду й утримання. Живу масу телиць визначали щомісячним зважуванням, а кратність її збільшення — діленням живої маси у 3-, 6-, 9-, 12-, 15- та 18-місячному віці на живу масу новонароджених тварин. Середньодобовий приріст обчислювали як відношення різниці між кінцевою і початковою живою масою до різниці між віком у кінці і на початку періоду. Відносну швидкість росту живої маси визначали за формулою С. Броді, а напругу росту — як відношення різниці між кінцевою і початковою живою масою до початкової живої маси, виражене у відсотках. Статистичну обробку одержаних даних проводили за методикою Г. Ф. Лакина (1990) з використанням комп'ютерних програм *Microsoft Excel* та *Statistica 6.1*.

Встановлено, що жива маса новонароджених телиць УЧЕРМ становила 36,2, у 3-місячному віці — 110,9, у 6-місячному — 183,0, у 9-місячному — 251,4, у 12-місячному — 311,3, у 15-місячному — 364,3 та у 18-місячному — 411,8 кг, що вірогідно ($P < 0,001$) більше, ніж у їх ровесниць генотипу $1/2\text{УЧЕРМ} \times 1/2\text{Д}$, відповідно, на 3,3; 9,2; 16,9; 24,9; 28,4; 31,8 та 36,1 кг і помісей генотипу $1/4\text{УЧЕРМ} \times 3/4\text{Д}$ — на 6,1; 17,6; 29,7; 39,2; 44,4; 48,8 та 54,5 кг. Між помісями II і III групи за названим показником також спостерігали вірогідну ($P < 0,001$) різницю, причому у всіх випадках вона була на користь телиць з часткою спадковості джерсеїв 50 %. За період від народження до 3-місячного віку у тварин досліджуваних груп жива маса збільшилася у 3,1, до 6-місячного — у 5,1–5,2, до 9-місячного — у 6,9–7,1, до 12-місячного — у 8,6–8,9, до 15-місячного — у 10,1–10,5, і до 18-місячного — у 11,4–11,9 рази, причому майже у всіх випадках найвищою кратністю збільшення названого показника відзначалися телиці III групи. Варто зазначити, що тварини I групи за живою масою у всі досліджувані вікові періоди переважали стандарт УЧЕРМ, а їх помісі з джерсеями — стандарт джерсейської породи. Найвищі середньодобові прирости у тварин усіх груп спостерігали у період від народження до 3-місячного віку, а у подальшому вони поступово знижувалися. За весь період вирощування (0–18 місяців) у телиць першої групи цей показник становив 692,9, другої — 632,6, і третьої — 603,7 г. Відносна швидкість росту та коефіцієнти приросту живої маси телиць усіх досліджуваних груп найвищими була у період від народження до 3-місячного віку. З віком тварин ці показники знижувалися. Слід вказати, що найвищою відносною швидкістю та напругою росту живої маси у всі досліджувані вікові періоди (виняток — віковий період 3–6 місяці) відзначалися телиці генотипу $1/4\text{УЧЕРМ} \times 3/4\text{Д}$, а найнижчою — їх ровесниці української червоно-рябої молочної породи.

Отже, на ваговий ріст телиць впливав їх генотип. Найвищою живою масою відзначалися телиці української червоно-рябої молочної породи, з підвищенням частки спадковості джерсеїв жива маса тварин знижувалася.